

УДК 82-1.09(450=161.2):81'373.45=131.1

«ЧУЖЕ» СЛОВО В ПОЕЗИЯХ УКРАЇНСЬКИХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ В ІТАЛІЇ

Гінда О. М.

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

Проаналізовано функціонування та роль «чужого» (тут – італійського) слова у поетичній творчості українських трудових мігрантів в Італії. Спостереження проілюстровано фрагментами поезій, у яких італійська лексика слугує створенню різноманітних форм образності, переважно антиномії чи інкрустації. Чуже слово є засобом етнокультурної характеристики, його роль потрактована як допоміжна або концепційна і така, що завжди увиразнює образність текстів.

Ключові слова: українська трудова спільнота в Італії, творчість трудових мігрантів, часопис «До Світла», поетика твору, сюжетний, образно-поетичний, лексичний аналіз художнього тексту, народна творчість.

Постановка проблеми. Історія постановки сучасної української трудової спільноти в Італії сягає початку 90-х років минулого століття, коли перші українці (переважно жінки) приїхали на Апенніни в пошуках заробітку. Феномен української спільноти в Італії поступово стає предметом дослідницької уваги, про що свідчать статті Віктора Соколова [22], Олени Пономаревої [16], Олени Герасименко [6], монографії Оксани Годованської [9], Петра Гаврилишина [5]. У згаданих працях пріоритетною дослідницькою оптикою стала історико-соціологічна, яка не втрачає своєї актуальності. У низці наших статей [7; 8; 24] було досліджено локальний аспект цієї проблематики – поетичну творчість українських трудівників в Італії, – етнокультурний феномен, який можна вважати справжнім народним літописом української трудової еміграції в Італії. Зазначений поетичний доробок ще досі не був розглянутий крізь оптику наявності в ньому «чужого» (у контексті досліджуваної теми – італійського) слова.

Тож **метою** пропонованої статті буде характеристика функціонування та ролі італійських слів у поезіях українських заробітчанин в Італії. **Джерельною підґрунтям** дослідження є поетичні твори, опубліковані у 2001–2011 роках на сторінках першого україномовного періодичного видання на Апеннінах – християнського часопису українців в Італії «До Світла» та на сторінках антологій творчості заробітчанин у двох книгах – «Світло на чужих стежках» [19] і «Гавдеамус по-емігрантськи» [4]. Тож мотивацією до написання статті стала відсутність наукових розвідок з цієї проблематики та спроба дослідити питання.

Виклад основного матеріалу. Звернення до італійської лексики в заробітчанинських поезіях є поширеним художнім засобом і слугує втіленню найрізноманітніших авторських задумів – ідейних, змістових, естетичних. «Чуже» слово відіграє у творах або допоміжну, «оздоблювальну» роль, або визначальну/концепційну, й при цьому завжди підсилює емоційне забарвлення текстів, слугуючи засобом етнокультурного їх маркування. Оскільки у змісті поезій найвиразніше простежуються світоглядні та ментальні стереотипи української

народної культури, а в образній системі домінують фольклорна символіка, стереотипія та кліше, італійське слово набуває особливої виразності. Будучи самовистачальним, воно відтворює атмосферу й колорит іншої країни і часто-густо слугує створенню бінарної опозиції «свого»/«чужого» світів. Такий формат уживання італійських слів автори, для яких чуже слово не може бути «правильним», бо все в «чужій стороні» є «не таким», свідомо акцентують. Виразною ілюстрацією сказаного є поезія Марії Саведчук з промовистою назвою «Тлумачний словничок заробітчанина» [18]: «Все не так і не “così” / В італійській стороні. / Ось послухайте самі, / Яка мова в чужині. / В нас “male” – то все маленьке, / У них “male” – все слабеньке, / “Манса” – це чогось нестача, / В нас із неї – дітям каша. / У нас “паста” для чобіт, / У них “pasta”¹ з італ.: макарони на обід. / “Ранна” – це у них сметана, / В нас – незаймана кохана. / Хліб тут “pane”² з італ.: хліб називають, / Хто в нас “пан”, вони не знають. / Гуска наша має пера / У них груші родить “pera”³. з італ.: груша / Словом “кара” в нас страхають, / Тут тим словом величають. / Ну “а море” – в нас вода, / В них – любов палка без дна [...]. Не раз почуємо й таке, / Що на душі стає враз зле. / Цю мову мусимо вивчати, / Щоб граблями, бува, кого не розстріляти⁴ (rastrelli) – з італ.: граблі» [18, с. 50]. Поза переліченими семантичними неспівпадіннями і недоречностями, які віднаходить авторка, зіставляючи свою і чужу мови, вона дотримується поміркованої позиції у своїх спостереженнях та завершує твір виваженим висновком: українським заробітчанами необхідно вчити італійську, бо, окрім усіх інших переваг, знання мови є засобом самоствердження емігранта в чужій країні: «Тож мовний ми бар’єр долаєм, / За рік вже добре розмовляєм, / Дивуються нам італійці – / О, бравий нарід українці!» [18, с. 50].

У наведеному тексті італійське слово є для авторки чужим, «не таким», але вона виявляє до нього толерантність, акцентуючи висновок про повагу до мови країни, що надала українським заробітчанами «роботу і прихисток» [20, с. 53]. Така думка різноваріантно повторюється в заробітчанських поезіях у розмаїтих емоційних реєстрах. Приміром, Ольга Рентюк у своїй поезії «І сміх, і гріх» обґрунтувала причини натхненного студіювання нею італійської мови імперативно-стверджувально: «Із натхненням мову вчу, / Бо є в тім потреба, / Як не вивчиш – то само / Не впаде із неба. / Тут тобі не в Україні – / “Москаль” вік гуляє, / Землю топче, розкошує, / А мови не знає» [17, с. 56]. Як бачимо, окрім ілюстрації власної позиції, авторка вдається до принагідної критики мовного питання на своїй батьківщині. Деякі ж поети реалістично прагматизують цю проблематику, небезпідставно ототожнюючи знання італійської з оплатою праці, і в такому випадку влучне зіставлення італійських слів із грошовим еквівалентом у поезії «Інструкція до поїздки в Італію» Марії Білик спонукає читача-заробітчанина сприймати метафору буквально: «Мову треба трохи знати, / Бо без мови – півзарплати. / Вчіть слова, немов школяр, / Кожне слово – це доляр» [2, с. 54].

¹ Pasta – з італ.: макарони.

² Pane – з італ.: хліб.

³ Pera – з італ.: груша.

⁴ Розстріляти (rastrelli) – з італ.: граблі.

Незнання італійської мови поети-аматори трактують як справжню загрозу їхньому виживанню в чужій країні й тому часто-густо наголошують на цьому: «Як живеш в чужій державі, а мови не знаєш, / То тоді з усіх сторін, бідна, потерпаєш...» [15, с. 57]. Натомість знання мови дає українцям такі переваги, про які не здогадуються не лише вони, а навіть їхні роботодавці. У поезії Любові Мельник «Надворі дощ!» [14, с. 57] відображено ситуацію, коли українка, завдяки досконалому знанню італійської зрозуміла слова своєї господині, яка зовсім не розраховувала на мовну освіченість служниці: «Прокидається сеньйора: / “Персіяне к’юзе!”¹ з італ.: жалюзі закриті! / Зразу в руки телефон – / Скаржитись подрузі: “Пора кальдо. Іль джардіно / Нон е “інкаффато”! / Е інкапаче ля страніера, / Ненте е стато фатто”² з італ.: Вже спекотно. Город некопаний. Нікчемна іноземка нічого не зробила. / Українка дає каву, / Кажє гонорово: / “Оджі сі ріспармя ль кава, / Гварді: фуорі пйове!”³ з італ.: Сьогодні заощадимо на каві, дивіться: дощ за вікном!» [14, с. 57].

Як приписує традиційний етноетикет, українська жінка зберігає гідність у непростій ситуації: вона не виказує образи на безпідставні звинувачення своєї лінивої хазяйки, яка назвала служницю нікчемною, але гідно спростовує обмовляння, демонструючи ввічливість і сумлінне виконання своїх обов’язків. Епітет «гоноровий», що є частовживаним у творах подібної тематики, вжито в значенні «гідний», «повний самоповаги». Тож італійська лексика (до речі, подана зі збереженням діалектних особливостей) відіграє в тексті концепційну роль: мовна компетентність героїні стає її суттєвою характеристикою.

В іншій поезії Любові Мельник – «Порозумілись» – зображено парадоксальну ситуацію, коли саме через нерозуміння мови співбесідницями (італійкою – української, а українкою – італійської) конфліктна ситуація несподівано завершується повним порозумінням: «Подаю сеньйорі чаю, а вона питає: / “Скільки цукру дала я?” (про фігуру дбає). / Кажу їй: “Дуе форкетти”⁴ з італ.: дві виделки. / Як вона кричала! / “Нон ло сай ке коза квесто?”⁵ з італ.: Ти не знаєш що це таке – Ложку показала. / Ну нехай я і служанка, але гонорова. / Не пробачу я нікому прізвиська такого! / І показую їй жестом, щоб її прийняло: / “Якщо я тобі коза”⁶ з італ.: що, то ти моя кара”⁷ з італ.: дорога! / А вона сміється мило, кажє: “Брава, брава”⁸ з італ.: молодець! / Зрозуміла, що нізащо мене прозивала» [14, с. 57].

Назва цієї поезії – «Порозумілись» є контраверсійною до її змісту. Українка й італійка, незважаючи на суперечку та нерозуміння значень почутих одна від одної слів, залишилися взаємно задоволеними діалогом-дискусією. Почуте від сеньйори італійське «cosa», яке є омофоном українського слова «коза» і в перекладі з

¹ Персіяне к’юзе – з італ.: жалюзі закриті.

² Пора кальдо. Іль джардіно нон е “інкаффато”! Е інкапаче ля страніера, ненте е стато фатто – з італ.: Вже спекотно. Город некопаний. Нікчемна іноземка нічого не зробила.

³ Оджі сі ріспармя ль кава, / Гварді: фуорі пйове! – з італ.: Сьогодні заощадимо на каві, дивіться: дощ за вікном!

⁴ Дуе форкетте – з італ.: дві виделки.

⁵ Нон ло сай ке коза е квесто?! – з італ.: Ти не знаєш, що це таке?!

⁶ Cosa – з італ.: що.

⁷ Cara – з італ.: дорога.

⁸ Brava – з італ.: молодець.

італійської означає «що», українка сприймає як образу, тому не затримується з «гоноровою» відповіддю, називаючи свою хазяйку справжньою «карою». Це ж, на подив українки, викликає велике задоволення в італійки, бо «сага» її рідною мовою означає «дорога», «мила». Тож у підсумку кожна з героїнь вважає, що саме вона взяла верх: українка тішиться тим, що «гонорово відповіла» на образливе в її розумінні, а насправді нейтральне «*cosa*», натомість італійка сприймає українську «кару» як комплімент і вибачення. У поезії використано україно-італійські омофони, які часто згадувані в заробітчанських поезіях: коза («*cosa*» – з італ.: що) і кара («сага» – з італ.: мила, дорога, красуня). Ці популярні омофони породили чи не найбільшу кількість гумористичних сюжетів не лише в писемних форматах, але й у творах усного побутування, зокрема, анекдотах та наративах.

Зіставимо наведений текст із текстом гуморески, що свого часу була надрукована в другій книзі антології заробітчанської творчості «Гавдеамус поемігрантськи»: «Приїхала жінка у відпустку додому. Наклали їй у тарілку смачних вареників, а вона й каже: – *Basta Così!*¹ з італ.: досить А чоловік до дочки: – І хто з вас сказав мамі, що ми козу зарізали?» [1, с. 79]. Цю гумореску (з незначними варіативними відмінностями) нам неодноразово доводилося чути від українських заробітчач, які називали її «нашим анекдотом». Необхідно акцентувати, що в сюжеті тексту італійське слово виявляє принципово інші властивості, ніж у попередніх, відіграє іншу роль: **воно є маркером «чужого» слова, вже засвоєного «нашими» як «своє»**. Це вказує на суттєвий аспект, що виходить за межі лінгвістичної чи літературознавчої оптики: «чужим», але вже «своїм» словом окреслена своєрідна демаркаційна лінія, яка позначає все поглиблене відмежування «наших» в Італії від «наших» в Україні, які чимдалі тим більше один одного не розуміють. Звісно, формат анекдоту з його гумористичною домінантою пом'якшує цю проблематику, але загалом вона є драматичною та болісною для заробітчач і знаходить відображення в багатьох поезіях.

Позаяк заробітчанські поезії свідчать і про інші наслідки засвоєння заробітчанами чужої мови: це сприяє (що є закономірним) поглибленню взаєморозуміння між українцями та їхніми господарями і – ширше – загалом італійцями. Інтерпретація цієї теми у творчості заробітчач заслуговує окремого дослідження: будучи представлена найрізноманітнішими жанрами – від історико-філософських поезій («Розмова зі старим італійцем» Ніни Матейцевої [13, с. 50] – справжній поетичний шедевр) до поетичних гуморесок («Лист колишньої заробітчачки» Марії П. [12, с. 30]), вона віддзеркалює соціокультурні та психологічні аспекти адаптації українців в італійському соціокультурному просторі.

У деяких поезіях італійське слово стає тим культурним кодом, який репрезентує все поглиблене взаєморозуміння всередині самої української спільноти. Поети пишуть про це з неприхованою гордістю, намагаючись якомога насиченіше наповнити свої тексти італійською лексикою. Саме таке спостерігаємо в поезії Оксани Захарової «Віта міланезька»: «В славнім на весь світ Мілані / «Странієрів»² з італ.: іноземців не злічить! / Серед них і українці / Італійців вчать, як

¹ *Basta Così!*¹ – з італ.: Досить!

² Странієрів – з італ.: іноземців.

жить. / Кинеш оком: тут і там – / Ніби Україна. / Чути: – Добрий день, Іване! / – Як живеш, Марина? / – “*Чао Славик! Коме ста*¹ з італ.: як Ваші справи? / *Сей абітуато*² з італ.: уже звук? / *Форсе, ква джа фінальменте, / Ай тровато фіданцату*³ з італ.: можливо, ти вже тут нарешті знайшов наречену?» [10, с. 58].

З плином часу італійських слів у поезіях заробітчачан усе більшає, що свідчить про адаптаційні процеси української присутності в Італії та про формування й зміцнення «свого» читацького кола. У межах цієї тенденції автори стають усе відкритішими, сміливішими, удаючись до гострокритичних, але не завжди об'єктивних характеристик різних виявів заробітчачанського життя. У таку критично-сатиричну візію деколи потрапляє й італійська мова. У творах зазначеного спрямування народні поети демонструють подекуди відверту антипатію до італійської, а навіть до її звучання. Авторська необ'єктивність стосовно однієї з наймилозвучніших мов у світі онтологічно пов'язана зі стереотипією традиційно-народного несприйняття всього, що його народна свідомість маркує як «чуже». Чужа мова у таких випадках постає як локальна складова комплексу традиційних уявлень про «чуже». Ця стереотипія в народній свідомості протиставлена «своїм» етнокультурним феноменам, які «...відчужують та відмежовують усе, що не входить у зазначену парадигму, а часом відкидають будь-який елемент, який не вписується у “свою” картину світу» [12, с. 112]. Яскравою ілюстрацією є поезія Ольги Васьків-Антоняк «“Сеньйора” українка» [3, с. 57], в якій ідеться про молоду красиву українку, котра приїхала додому, аби познайомити родину зі своїм чоловіком – багатим старим італійцем, з яким вона одружилася вочевидь із меркантильних зацікавлень. Поза тим, жодного осуду користолюбної молодиці авторка не висловлює, а от новоспеченого мужа називає або «чудовиськом страшним», або «Кощеєм Безсмертним»⁴. І не тільки сам італієць не подобається українським родичам, – в силове поле родинної неприязні потрапляє його рідна італійська мова, для якої авторка знаходить найгірші характеристики: вона порівнює її з мовою тварин, і розгортаючи цю критичну парадигму, вже й старенького зіставляє з тваринами: «Зять стиду й совісті не мав, дочку козою обзивав, / Без кінця казав: *Cosa? Cosa?* (Що? Що?), / Наче вона скотина. / Козу кликав, коли спав, / Сам рогатим цапом став. / Коли з дочкою він балакав, наче кнур, до неї квікав: / *Qui! Qui!* (Тут! Тут!) / Мов пацюк, хрюкав – / Свиню неначе він гукав, / Дочці, коли щось плів цей муж, шипів до неї, наче вуж: / *Si! Si!* (Так! Так!) – завжди він сікав, / Здавалося, що зміноку кликав...» [3, с. 57].

Італійські слова в заробітчачанських поезіях органічно співіснують з українськими на ритмо-мелодійному та фонетичному рівнях. На рівні ж ідейно-смысловому (концепційному) антиномія «свій»–«чужий», коли вона виражена через антиномію «своє» слово–«чуже» слово», зазвичай акцентована. Типовою ілюстрацією є поезія Ірини Сидорук «Забагання», в якій авторка майстерно й милозвучно інкрустувала український текст італійськими словами і при цьому «чуже» слово в

¹ Коме ста – з італ.: як Ваші справи?

² Сей абітуато – з італ.: уже звук.

³ Форсе, ква джа фінальменте, Ай тровато фіданцату? – з італ.: можливо, ти вже тут нарешті знайшов наречену?.

⁴ Там само.

устах італійки сповнене ворожості, антагонізму: «Я попала до “доброї” пані, / Дні тужливі в роботі летять, / Вже потріскались, зморщились “мані”¹, / І кружальця в очах миготять [...] / Вона взялась мене пильнувати, / За столом зручне місце знайшла, / Під контролем щоденно тримати, / Що я роблю, що з’їла й нема. / Раз зиркнула на мене ця баба, / Своєю тактику вміло скрива: / “Воррей ора манджаре банана?”² з італ.: я б хотіла зараз з’їсти банан – / Хоч їх в кльоші подавно нема. / Та я кажу: “Хіба, лей, не баче, / Які фрукти лишилися на дні?” / “Перо ч’ера”³ з італ.: але ж були, – вона мені в здачу, / “Фатто спеза”⁴ з італ.: робити покупки лиш тому сім днів! / Потім випила каву з “таблетков”, / Й знов питання в “червелло”⁵ з італ.: мозок прийшло: / Холодильник в якому “поредку”? / “Манджерей пекоріно ун’по!”⁶ з італ.: хочу з’їсти трохи сиру. / Я дістала цю бринзу овечу, / Й несподівано чую як гнів, / “Че анкора? Нон вольйо”⁷ з італ.: є ще? я не хочу! – не хочу! / Лиш чи є ще, звиряла сумнів» [21, с. 41].

Героїня поезії проходить через випробування, приниження й бере-таки верх над злою хазайкою, бо виявляє терплячість і кмітливість, коли демонстративно залишає у кльоші кавалки зогнилих фруктів, аби скупа господиня не мала жодних підстав для претензій. Чуже слово в поезії авторка використала для створення антиномії: воно підкреслює позитивні характеристики чесною і працьовитою українки, яка добре знає чужу мову і може за себе постояти, та водночас негативні якості старої італійки, яка своїми безкінечними претензіями виявляє своє єство – насамперед скупість і примхливість. Зазначений засіб – через знання чужої мови самоствердитися в очах своїх господарів – як бачимо, є типовим у поезіях. Про контраверсійні вияви цієї проблематики (коли італійці не розуміють мови своїх служниць і це надає останнім великі переваги) заробітчани пишуть із почуттям великого задоволення, що засвідчує, зокрема, поезія Олени Худик «Страньєра»: «В Італії лиш одно своє щастя маєм, / Що не знають “поверіні”⁸ з італ.: бідолашні, про що розмовляєм!» [23, с. 57].

Висновки. Аналіз поезій українських трудових мігрантів в Італії крізь оптику функціонування в них «чужого» слова дає підстави сформулювати такі висновки. «Чуже» слово, яким у межах статті позначаємо італійську лексику, в поетичному доробку українських трудівників в Італії виконує різні функції: оздоблювальну, концепційну, комунікаційну. «Чуже» слово є засобом етнокультурної характеристики персонажів (як «своїх», так і «чужих»), підсилює образну виражальність текстів, слугує засобом акцентування соціальної проблематики, створенню антиномії «свого» і «чужого» етнокультурного світів. Поетичний доробок сучасних українських емігрантів в Італії потребує подальшої уваги з боку науковців – представників гуманітарних дисциплінарних напрямів.

¹ Мані – з італ.: руки.

² Воррей ора манджаре банана – з італ.: я б хотіла зараз з’їсти банан.

³ Перо ч’ера – з італ.: але ж були.

⁴ Фатто спеза – з італ.: робила покупки, купувала.

⁵ Червелло – з італ.: мозок.

⁶ Манджерей пекоріно ун’по – з італ.: хочу з’їсти трохи сиру.

⁷ Че анкора? Нон вольйо – з італ.: є ще? Я не хочу.

⁸ Поверіні – з італ.: бідолашні.

Список літератури

1. Авторство твору не зазначено. Приїхала жінка у відпустку додому // Гавдеамус по-емігрантськи : антологія творчості заробітчачан. – Книга II. – Рим, 2005. – С. 79.
2. Білик М. Інструкція для поїздки в Італію. VIII. 2000 / М. Білик // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2002. – № 5–6 (7–8). – С. 54.
3. Васьків-Антоняк О. «Сеньйора» українка. Стреза–Дрогобич / О. Васьків-Антоняк // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2006. – № 11(56). – С. 57.
4. Гавдеамус по-емігрантськи : антологія творчості заробітчачан. Книга II. – Рим, 2005. – 146 с.
5. Гаврилишин П. Українська трудова імміграція в Італії (1991–2011 рр.) : [монографія] / П. Гаврилишин. – Івано-Франківськ : Вогонь з неба, 2012. – 246 с.
6. Герасименко О. Сучасна українська еміграція до Італії та зародження нової української діаспори / О. Герасименко // Українознавство. – 2010. – Число: 1 (34) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ualogos.kiev.ua/text.html?id=1971&number=75&category=8> (дата звернення 05.08.2010).
7. Гинда Е. Н. Современное поэтическое творчество украинской диаспоры в Италии: свой традиционный мир в чужом пространстве / Е. Н. Гинда // Научный альманах «Традиционная культура». – М., 2012. – № 2. – С. 30–41.
8. Гинда О. Українська традиційна культура як структуруючий фактор життя і творчості української діаспори в Італії / О. Гинда // Традиційна культура діаспори : [матеріали міжнародної наукової конференції «Одеські етнографічні читання»] / Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. – Одеса, 2012. – С. 69–81.
9. Годованська О. Новітня українська діаспора: трудові мігранти в Італії, Іспанії та Португалії / О. Годованська. – Львів : Афіша, 2011. – 192 с.
10. Захарова О. «Віта» міланезька... З виступу українців з Мілану на Святі Матері, 8–9 травня, Рим / О. Захарова // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2004. – № 7 (30). – С. 58.
11. Каустов А. Праздник как инструмент формирования стереотипов в официальной культуре Древней Украины (X–XVIII вв.) / А. Каустов // Праздник–обряд–ритуал в славянской и еврейской культурной традиции : [сб. статей]. – М. : Институт славяноведения РАН, 2004. – С. 104–119.
12. Марія П. Лист колишньої заробітчачки / П. Марія // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2002. – № 2 (4). – С. 30.
13. Матейцева Н. Розмова з старим італійцем / Н. Матейцева // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2004. – № 3 (26). – С. 50.
14. Мельник Л. Надворі дощ! Калуш–Падова / Л. Мельник // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2010. – № 10–11 (103–104). – С. 57.
15. Мельник Л. Порозумілись. Калуш–Падова / Л. Мельник // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2010. – № 10–11 (103–104). – С. 57.
16. Пономарева О. Українська імміграція в Італії : стан і перспективи / О. Пономарева // День. Щоденна українська газета : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.day.kiev.ua/302911> (дата звернення 05.08.2010).
17. Рентюк О. І сміх, і гріх / О. Рентюк // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2005. – № 6–7 (39–40). – С. 56.
18. Саведчук М. Тлумачний словничок заробітчанина. Рим–Івано-Франківщина / М. Саведчук // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2003. – № 2 (15). – С. 50.
19. Світло на чужих стежках : антологія творчості заробітчачан. – Книга I. – Рим, 2005. – 268 с.
20. Серета В. Колядую в думках з тобою... Рівне–Мінербіо / В. Серета // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2005. – № 2 (35). – С. 53.
21. Сидорук І. Забагання / І. Сидорук // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2006. – № 5 (50). – С. 41.
22. Соколов В. Українська трудова імміграція в Італії / В. Соколов // Газета «Віче» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1837/> (дата звернення 05.08.2010).
23. Худик О. «Страньєра». Феррара–Дрогобич / О. Худик // До Світла. Християнський часопис українців в Італії. – 2006. – № 1 (46). – С. 57.

24. Hinda O. Folklore, Ethnocultural and Ethnomental Elements in New Poetic Coinages of Ukrainian Working Migrants in Italy / O. Hinda // East European Studies. East European and Balkan Institute, Center for International Area Studies, Hankuk University of Foreign Studies. – 2012. – Vol. 29. – P. 280–306.

Гинда Е. Н. «Чужое» слово в стихотворениях украинских трудовых мигрантов в Италии / Е. Н. Гинда // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации». – 2013. – Т. 26 (65), № 4, ч. 2. – С. 37–44.

Проанализировано функционирование и роль «чужого» (итальянского) слова в поэтическом творчестве украинских трудовых мигрантов в Италии. Наблюдения проиллюстрированы фрагментами стихотворений, в которых итальянская лексика используется для создания разных форм образности, по преимуществу антиномии и инкрустации. Чужое слово является средством этнокультурной характеристики, его роль трактуется как вспомогательная либо концептуальная и в любом случае оттеняющая образность текстов.

Ключевые слова: украинское трудовое сообщество в Италии, журнал «До Світла», поэтика, поэзия трудовых мигрантов, сюжетный, образно-поэтический, лексический анализ художественного текста, народное творчество.

Hinda O. M. Foreignisms in poetry by Ukrainian migrant workers in Italy / O. M. Hinda // Scientific Notes of Taurida V. I. Vernadsky National University. – Series: Philology. Social communications. – 2013. – Vol. 26 (65), No 4, part 2. – P. 37–44.

The article analyzes poetry by Ukrainian migrant workers in which was published between 2001 and 2010 on the pages of the first Ukrainian-language periodical in the Apennines, i.e. the journal «Do Svitla» («To the Light»). The material has been explored through the prism of foreignisms (in this article these are words of Italian origin). The author has traced dynamics of poetic texts as well as their poetics and imagery and has made several conclusions concerning major functions of foreignisms in the texts under analysis and growing presence of Italianisms in them. Results of the research allow the author to claim that in the given texts foreignisms play either a secondary or conceptual role, and what is more, in both cases they intensify their emotional colouring. Italianisms are used to create various expressive means, among which antinomy and incrustation prevail. In all the above-mentioned cases Italian lexis serves as a means of social and ethno-national identification of poetry. Author's observations have been vividly illustrated with fragments from poetic works.

Key words: Ukrainian community of migrant workers in Italy, poetic works by migrant workers, journal «Do Svitla», poetics of literary works, analysis of the plot, imagery and lexis of a literary text, folklore.

Поступила в редакцию 30.11.2013 г.